

Rozdział 7

BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE

7.1. Doktryna obronna i obronność państwa

Na kształt i funkcjonowanie systemu obronności państwa w decydujący sposób wpływa przyjęta doktryna obronna. Określa ona generalne kierunki polityki obronnej obowiązujące organy państwowe, podmioty gospodarcze, organizacje społeczne i zawodowe oraz każdego obywatela. Jest funkcją polityki bezpieczeństwa narodowego, która z kolei określa zakres, rodzaj i charakter występujących i możliwych zagrożeń.

W sytuacji stale zmieniających się uwarunkowań politycznych, społecznych, ekonomicznych i międzynarodowych oraz wzrostu zagrożenia związanego z rozwojem cywilizacji określanie i formułowanie podstaw bezpieczeństwa narodowego jest procesem. Wynika to z tego, że jedną z funkcji państwa jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i swobody działania w ramach obowiązującego prawa wszystkim jego obywatelom i instytucjom. Funkcję tę nazywamy **bezpieczeństwem narodowym**. Elementem tej ogólniejszej funkcji jest z kolei funkcja obronna, zwana **obronnością**. Cele i podstawowe zadania systemu obronności państwa przedstawione są w jego doktrynie obronnej.

Doktrynę obronną można zdefiniować jako system obowiązujących w danym państwie poglądów dotyczących zagrożenia wojennego lub innych zagrożeń oraz zasad i sposobów przeciwstawienia się im. Doktryna obronna powinna zawierać założenia odzwierciedlające w danym momencie koncepcje narodowego bezpieczeństwa i obrony oraz definiować prawdopodobne zagrożenia, a także ich charakter, zakres i źródła. Przedstawione są w niej sposoby przygotowania obronnego społeczeństwa, organizowania akcji obronnej oraz zasady wykorzystania sił i środków w sposób adekwatny do rzeczywistych możliwości państwa.

Złożony, wieloaspektowy charakter współczesnej obronności sprawia, że jej przedmiotowym i podmiotowym odpowiednikiem jest jednolity, kompleksowy system obrony państwa, umożliwiający skoordynowane działanie. W odniesieniu do całej struktury możemy wyodrębnić system obronny, który zawiera skoordynowany zbiór wzajemnie powiązanych elementów – organizacji, ludzi i urzędzeń – spełniających różne funkcje w celu zachowania bezpieczeństwa i nienaruszalności

terytorialnej, działających pod określonym kierownictwem zgodnie z przyjętą przez państwo doktryną. W ramach systemu obronnego realizowane są wszelkiego rodzaju przedsięwzięcia zmierzające do całkowitego zapewnienia zdolności obronnej państwa. System obronny państwa można rozpatrywać w aspekcie wykonywanych w jego ramach zadań, przyjętego modelu kierowania oraz prowadzenia szkoleń.

Fot. 29. Zakup 48 samolotów wielozadaniowych F-16 – to krok w kierunku modernizacji polskiej armii

Współczesne pojęcie bezpieczeństwa narodowego obejmuje aspekty polityczne, wojskowe, czynniki gospodarcze i technologiczne, ekologiczne, społeczne i humanitarne.

Na bezpieczeństwo składają się podstawowe wartości:

- przetrwanie (państwowe, etniczne, biologiczne),
- integralność terytorialna,
- niezależność polityczna (w stanie ustrojowym, samowładności i swobody afiliacji),
- jakość życia (przyzwoity standard życia, prawa i swobody obywatelskie, rozwój kulturalny, niezależne środowisko naturalne).

Z punktu widzenia potrzeb społecznych w państwie wyróżnia się szczegółowe systemy bezpieczeństwa narodowego:

- **system obronności**, którego celem jest przeciwdziałanie zewnętrznym wyzwaniom i zagrożeniom polityczno-militarnym i wojennym,
- **system ochrony ludności** – ochrona przed zagrożeniami spowodowanymi klęskami żywiołowymi lub katastrofami przemysłowymi,
- **system bezpieczeństwa i porządku publicznego** – ochrona przed bezprawnymi działaniami oraz ochrona zasad współżycia społecznego,
- **system ochrony granic** – przed nielegalnym przekraczaniem granic przez osoby i towary, zwłaszcza niebezpieczne,
- **system ochrony systemów informacyjnych** – przeciwdziałanie zakłóceniom i zapewnienie poprawnego funkcjonowania systemów zarządzania i kierowania,
- **system ochrony porządku konstytucyjnego państwa** – zapobieganie, wykrywanie, przeciwdziałanie sytuacjom godzącym w ten porządek (m.in. w zakresie szpiegostwa, terroryzmu, działań osób i grup skierowanych przeciwko zasadom państwa demokratycznego, praworządnego).

Zgodnie ze strategią bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej w kształtowaniu obronności Polski obowiązuje **zasada uspołecznienia polityki obronnej**. Należy więc wychodzić poza struktury sił zbrojnych. Obronność to szerszy system. Chodzi o tworzenie właściwego klimatu dla wszystkich spraw obronności kraju. Obronność Polski ma charakter narodowy i powszechny. **Obrona ojczyzny jest obowiązkiem wszystkich obywateli**. Jej organizowanie, przygotowanie obywateli i mienia na wypadek ewentualnej wojny oraz wykonywanie innych zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony należy do wszystkich organów władzy i administracji państwowej oraz samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych i organizacji społecznych.

Istotnym i niezbędnym składnikiem obronności kraju jest **obrona cywilna**. Przygotowuje się ją do działań zarówno w czasie pokoju, jak i ewentualnej wojny. W okresie pokoju organy kierowania oraz siły i środki obrony cywilnej biorą udział w ochronie ludności i środowiska naturalnego przed nagłymi i rozległymi zagrożeniami powstałymi w wyniku działania sił przyrody lub awarii obiektów technicznych (szczególnie przed tymi, które powodują skażenia promieniotwórcze, lub przed skażeniami toksycznymi, środkami przemysłowymi oraz katastrofalnymi pożarami i zatopieniami).

Obrona cywilna nadal musi być przygotowana do wykonywania określonych zadań. Wynikają one ze skutków działania środków rażenia oraz sił przyrody. Stopień gotowości obrony cywilnej do udziału w ochronie ludności i środowiska naturalnego w czasie pokoju określa jej przygotowanie do wykonania zadań podczas wojny. System wczesnego ostrzegania ludności o zagrożeniach w czasie pokoju tworzą utrzymane w ciągłej dyspozycyjności podsystemy rozpoznania, ostrzegania i alarmowania. Struktura organizacyjna ogniw systemu obrony cywilnej jest oparta na strukturze administracyjnej obowiązującej w państwie.

Właściwie funkcjonujący system obrony państwa musi opierać się na czterech filarach:

- 1) odpowiedniej polityce zagranicznej państwa, opartej na dobrosąsiedzkich stosunkach i porozumieniach na temat bezpieczeństwa oraz społecznie akceptowanej polityce wewnętrznej państwa,
- 2) zrównoważonym rozwoju gospodarczym państwa, potencjale ekonomicznym i naukowo-technicznym, funkcjonowaniu rodzimego przemysłu obronnego,
- 3) siłach zbrojnych dobrze wyposażonych w uzbrojenie i sprzęt wojskowy, o odpowiednim poziomie gotowości i zdolności bojowej,
- 4) siłach i środkach obrony terytorialnej oraz obrony cywilnej, organizacjach paramilitarnych.

Fundamentem jest odpowiednie przygotowanie psychologiczne i obronne społeczeństwa, natomiast zwieńczeniem budowli, jej dachem jest system kierowania i dowodzenia.

Wpływ edukacji i wychowania na obronę narodową, na bezpieczeństwo dostrzegano od wieków, od zarania funkcjonowania państw. Celem było i jest takie ukształtowanie świadomości obronnej, aby traktować bezpieczeństwo jako nadrzędną wartość, wspólne dobro, którego tworzenie jest obowiązkiem każdego obywatela.

Zgodnie z Konstytucją RP art. 85, obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona Ojczyzny. Art. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony dodaje, że **obrona Ojczyzny jest sprawą i obowiązkiem** wszystkich obywateli Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązek ten spełnia się głównie poprzez służbę wojskową. Jednakże stosownie do art. 4 ust. 2 znowelizowanej ustawy o powszechnym obowiązku obrony, który obowiązuje od 1 stycznia 2010 roku, w ramach tego obowiązku **obywatele polscy są zobowiązani** ponadto do:

- wykonywania obowiązków wynikających z nadanych przydziałów kryzysowych,
- świadczenia pracy w ramach pracowniczych przydziałów kryzysowych,
- pełnienia służby w obronie cywilnej,
- odbywania edukacji dla bezpieczeństwa,
- uczestniczenia w samoobronie ludności,
- odbywania ćwiczeń w jednostkach przewidzianych do militaryzacji i pełnienia służby w jednostkach zmilitaryzowanych,
- wykonywania świadczeń na rzecz obrony.

Strategia bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej z 17 listopada 2007 roku określa również zagrożenia, które kojarzą się z bezpieczeństwem narodowym i międzynarodowym. Sprawą niesłychanie trudną i skomplikowaną jest określenie stanu tego zagrożenia. Aktualnie do głównych zagrożeń zalicza:

- zorganizowany terroryzm,
- uzależnienie polskiej gospodarki od dostaw surowców energetycznych,
- zorganizowaną przestępczość,
- negatywne skutki globalizacji,
- zagrożenia o charakterze ekologicznym.

7.2. Bezpieczeństwo narodowe Rzeczypospolitej Polskiej

Strategia Bezpieczeństwa Narodowego (przyjęta w 2007 r.) jest dokumentem dokładnie precyzującym zadania z zakresu bezpieczeństwa narodowego, stojące przed poszczególnymi resortami i organami administracji publicznej – od spraw zagranicznych, poprzez obronę narodową, służby specjalne, administrację publiczną i sprawy wewnętrzne, informatyzację i telekomunikację, sprawiedliwość, gospodarkę, budżet i finanse publiczne, Skarb Państwa, transport, budownictwo, gospodarkę przestrzenną i mieszkaniową, rolnictwo, rozwój wsi i rynki rolne, rozwój regionalny, pracę i politykę społeczną, zdrowie, naukę i szkolnictwo wyższe, oświatę i wychowanie, kulturę i dziedzictwo narodowe, środowisko – po zadania terenowych organów administracji rządowej i organów samorządu terytorialnego. Jest dokumentem wyjściowym do opracowania szczegółowych strategii dla poszczególnych działów administracji rządowej i innych instytucji, którym powierzono zadania z dziedziny bezpieczeństwa narodowego.

Strategia Bezpieczeństwa Narodowego określa kierunki transformacji Systemu Bezpieczeństwa Narodowego. Tworzą go:

- **podsystem kierowania** (organy władzy publicznej, głównie: parlament, Prezydent RP i Rada Ministrów, kierownicy jednostek organizacyjnych oraz organy dowodzenia Sił Zbrojnych RP),
- **podsystemy wykonawcze** (siły i środki pozostające we władaniu ministrów, centralnych organów administracji rządowej, wojewodów, organów samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie ustawowo przyjętych zadań w zakresie bezpieczeństwa narodowego).

System Bezpieczeństwa Narodowego RP musi być tak zorganizowany i wyposażony, aby gwarantował szybkie i skuteczne działania. Niezbędne jest utrzymanie i doskonalenie wysokich umiejętności osób odpowiedzialnych za jego funkcjonowanie.

Naczelnym zadaniem organów w **podsystemie kierowania** jest zapewnienie ciągłości w podejmowaniu decyzji i działaniach w celu utrzymania bezpieczeństwa narodowego. Wykonują one zadania związane z:

- monitorowaniem źródeł, rodzajów, kierunków i skali zagrożeń,
- zapobieganiem powstawaniu zagrożeń bezpieczeństwa narodowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz poza jej granicami,
- zapobieganiem skutkom tych zagrożeń i ich usuwaniem,
- kierowaniem obroną narodową.

Organy te korzystają z wydzielonego, osobnego systemu łączności, który zapewnia bezpieczny, niezawodny kontakt między poszczególnymi podmiotami zajmującymi się kierowaniem z zakresu bezpieczeństwa narodowego.

Dla **podsystemów wykonawczych** **Strategia Bezpieczeństwa Narodowego** jest dokumentem aktualnie obowiązującym. Jej ustalenia są cyklicznie weryfikowane w ramach tzw. Strategicznych Przeglądów Bezpieczeństwa Narodowego.

7.3. Szkolnictwo wojskowe

Obejmuje uczelnie wojskowe (trzy akademie wojskowo-cywilne i dwie wyższe szkoły oficerskie) oraz siedem szkół podoficerskich.

Uczelnie wojskowe to:

- Akademia Obrony Narodowej,
- Wojskowa Akademia Techniczna,
- Akademia Marynarki Wojennej,
- Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych,
- Wyższa Szkoła Oficerska Sił Powietrznych.

Uczelnie te mają charakter publiczny, są jednocześnie jednostkami wojskowymi nadzorowanymi przez Ministra Obrony Narodowej.

Przygotowanie **kadr oficerskich** realizowane jest według trzech modeli.

1. Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych, posiadający maturę, mogą być kształceni na żołnierzy zawodowych w następujących uczelniach: Wojskowej Akademii Technicznej, Akademii Marynarki Wojennej, Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Lądowych i Wyższej Szkole Oficerskiej Sił Powietrznych.

Fot. 30. Promocja oficerska absolwentów Wyższej Szkoły Oficerskiej Sił Powietrznych w Dęblinie

Fot. 31. Zawodowa służba wojskowa – wypoczynek w czasie ćwiczeń

2. Cywilni absolwenci uczelni wyższych, posiadający tytuł zawodowy magistra, przygotowani są w ramach Studium Oficerskiego w wyższych szkołach oficerskich.
3. Studenci uczelni medycznych, którzy odbyli przeszkolenie wojskowe w czasie studiów, kontynuują studia medyczne jako kandydaci na żołnierzy zawodowych; w okresie przerw wakacyjnych odbywają szkolenia wojskowe, korzystając wówczas z zaopatrzenia logistycznego uczelni wojskowej.

Akademia Obrony Narodowej, Wojskowa Akademia Techniczna oraz Akademia Marynarki Wojennej kształcą ponadto studentów cywilnych na studiach I i II stopnia (magisterskich, inżynierskich, licencjackich). Studenci i absolwenci cywilni tych uczelni mogą być kandydatami na żołnierzy zawodowych (fot. 31).

Podoficerowie zawodowi kształcą się w szkołach podoficerskich:

- Wojsk Lądowych (w Poznaniu, Toruniu, Zegrzu i we Wrocławiu),
- Sił Powietrznych (w Koszalinie i Dęblinie),
- Marynarki Wojennej (w Ustce),
- Służb Medycznych (w Łodzi).

Szkolenie kandydatów na podoficerów zawodowych trwa od trzech do jedenastu miesięcy – w zależności od statusu kandydata (osoba cywilna, żołnierz rezerwy, żołnierz nadterminowy służby wojskowej, szeregowy zawodowy).

O powołanie do **służby kandydackiej** może się ubiegać osoba, która:

- posiada wyłącznie obywatelstwo polskie,
- nie jest karana sędownie,
- posiada odpowiednią zdolność fizyczną i psychiczną do zawodowej służby wojskowej,
- ma ukończone co najmniej osiemnaście lat,
- posiada świadectwo dojrzałości lub tytuł zawodowy magistra (równorzędny w razie ubiegania się o przyjęcie na szkolenie wojskowe w ramach Studium Oficerskiego,
- ukończyła przeszkolenie wojskowe (studenci uczelni medycznych).

Osoby zainteresowane karierą wojskową składają wniosek o przyjęcie do szkoły wojskowej bezpośrednio u komendanta szkoły – bądź przez inną osobę albo za pośrednictwem poczty lub Internetu (może być konieczne również dodatkowe dostarczenie wypełnionych i podpisanych kwestionariuszy w formie papierowej).

Kandydaci kierowani są na badania lekarskie (kandydaci na pilotów przechodzą dodatkowe badania specjalistyczne w Wojskowym Instytucie Medycyny Lotniczej) oraz do wojskowych pracowni psychologicznych w celu określenia zdolności do zawodowej służby wojskowej. Kolejnym krokiem jest postępowanie kwalifikacyjne w szkołach wojskowych – ma ono charakter konkursowy i obejmuje:

- test sprawności fizycznej, rozmowę kwalifikacyjną oraz analizę wyników na świadectwie dojrzałości lub sprawdzian wiedzy – w odniesieniu do absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i kandydatów do szkół podoficerskich,
- test sprawności fizycznej, test z języka angielskiego i rozmowę kwalifikacyjną w odniesieniu do kandydatów rekrutowanych spośród studentów uczelni medycznych oraz kandydatów do studium oficerskiego.

Podstawą przyjęcia do szkoły wojskowej, z uwzględnieniem limitów miejsc, jest suma punktów uzyskanych podczas postępowania rekrutacyjnego oraz pozytywne zaliczenie testu sprawności fizycznej i rozmowy kwalifikacyjnej.

7.4. Narodowe Siły Rezerwowe

W polskich Siłach Zbrojnych nastąpiła jakościowa i ilościowa transformacja zasobów kadrowych oraz sprzętowych. Do historii przeszedł obraz wojskowych koszar, w których polska młodzież wypełniała obowiązek służby wojskowej. Polska dołączyła do grona państw mających armie zawodowe, oparte w czasie pokoju wyłącznie na ochotniczej formie służby. Służbę obowiązkową zastąpiono ochotniczą służbą zawodową oraz służbą kontraktową.

Profesjonalizacja Wojska Polskiego oznacza również odmienny system szkolenia i wykorzystania żołnierzy rezerwy. Jego wyrazem są **Narodowe Siły Rezerwowe**

(NSR), które zapewniają możliwość szybkiego wzmocnienia potencjału obronnego państwa, również wtedy, gdy konieczna jest pomoc wojska w czasie klęsk żywiołowych.

„Żołnierz rezerwy” to tytuł, który nobilituje osobę w armii profesjonalnej. Aby nim zostać, należy odbyć szkolenie wojskowe, po którym trafia się do tzw. zasobów rezerwy, co jest warunkiem umożliwiającym podpisanie kontraktu na pełnienie służby w ramach NSR.

Służba przygotowawcza to zupełnie nowy rodzaj służby wojskowej, nastawiony przede wszystkim na tworzenie zasobów rezerwy na potrzeby NSR, przeznaczony głównie dla ochotników, którzy wcześniej nie pełnili żadnego rodzaju czynnej służby wojskowej, a zamierzają zostać żołnierzami NSR. Taką służbę mogą pełnić kobiety i mężczyźni. Ochotnicy, w dniu rozpoczęcia służby przygotowawczej, stają się żołnierzami w czynnej służbie wojskowej.

Służba przygotowawcza trwa:

- dla żołnierza kształcącego się na oficera – do sześciu miesięcy,
- dla żołnierza kształcącego się na podoficera – do pięciu miesięcy,
- dla żołnierza kształcącego się na szeregowego – do czterech miesięcy.

Pełnienie służby przygotowawczej możliwe jest wyłącznie wskutek powołania ochotnika do tej służby na podstawie dobrowolnego zgłoszenia. Do służby przygotowawczej, bez względu na płeć, może być powołana osoba, która:

- nie była karana za przestępstwo umyślne,
- posiada obywatelstwo polskie,
- ma odpowiednią zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia czynnej służby wojskowej,
- ma ukończone co najmniej osiemnaście lat,
- posiada wykształcenie odpowiednie do wymogów w danym korpusie (co najmniej wyższe jest wymagane w wypadku kształcenia na oficerów, co najmniej średnie – podoficerów i co najmniej gimnazjalne – szeregowych).

Osoba ubiegająca się o powołanie do służby przygotowawczej składa wniosek do wojskowej komendy uzupełnień (WKU), dołączając do niego następujące dokumenty:

- odpis świadectwa ukończenia szkoły lub dyplom studiów wyższych,
- życiorys,
- odpis skrócony aktu urodzenia,
- informację z Krajowego Rejestru Karnego.

Po złożeniu do WKU stosownych dokumentów prowadzone jest postępowanie rekrutacyjne, które ma charakter konkursowy, a podstawą podjęcia decyzji o powołaniu kandydata do służby przygotowawczej stanowią:

- wyniki nauczania (w tym ocena z wychowania fizycznego) oraz poziom kwalifikacji (wynikający z analizy przedłożonych świadectw i dokumentów),
- wynik rozmowy kwalifikacyjnej,

- potrzeby rekrutacyjne Sił Zbrojnych (m.in. limit powołań do służby przygotowawczej).

Z chwilą rozpoczęcia pełnienia służby żołnierze służby przygotowawczej otrzymują tytuły: **podchorążego** – jeśli będą kształcili się na oficerów, **kadeta** – jeżeli będą kształcili się na podoficerów, lub **elewa** – jeżeli będą kształcili się na szeregowych.

Służba w Narodowych Siłach Rezerwowych jest przepustką do służby zawodowej.

7.5. Siły Zbrojne RP do 2030 roku

Wizja Sił Zbrojnych RP do 2030 roku jest dokumentem początkowym, zawierającym opisy stanów pożądaných, które powinny być osiągnięte w perspektywie najbliższych 20 lat. Dokument ten będzie ulegał ewolucji stosownie do rozwoju środowiska bezpieczeństwa międzynarodowego. Został opracowany przez zespół specjalistów z Departamentu Transformacji Ministerstwa Obrony Narodowej i opublikowany w maju 2008 roku.

Poniżej najważniejsze założenia tej wizji.

W okresie najbliższych dwudziestu lat Polska wejdzie do wspólnoty wysoko rozwiniętych państw tworzących globalne społeczeństwo informacyjne. Gospodarka naszego kraju oparta będzie na mocno rozwiniętym potencjale ludzkim, innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw, inwestycjach w naukę. Powszechny będzie dostęp do usług elektronicznych. Nastąpi pełna integracja Polski z Unią Europejską i innymi organizacjami międzynarodowymi, głównie finansowymi.

Siły Zbrojne RP (SZ RP) będą armią profesjonalną, nowoczesnie wyposażoną, zdolną do prowadzenia działań w warunkach współczesnego i przyszłego pola walki, elastycznego prowadzenia operacji militarnych w kraju, na obszarze europejskim i euroatlantyckim, a także w innych regionach świata. Siły Zbrojne RP będą także współdziałać z instytucjami cywilnymi przy ewentualnej odbudowie kraju. Jako integralny element europejskiego systemu obronnego zdolne będą do solidarnego działania w sytuacji zagrożenia.

Zgodnie z założeniami Siły Zbrojne RP będą uniwersalne, o modułowym charakterze, doskonale wyszkolone, funkcjonujące w układach sojuszniczych. Przewiduje się, że ich działalność determinowana będzie interesem narodowym, ale także bezpieczeństwem międzynarodowym oraz zobowiązaniami Polski wobec Unii Europejskiej i NATO. Misje SZ będą skierowane na:

- utrzymanie bezpieczeństwa i integralności terytorialnej kraju, Unii Europejskiej, a także obszaru euroatlantyckiego,
- utrzymanie pokoju i stabilizacji międzynarodowej,
- wspieranie bezpieczeństwa wewnętrznego i pomoc społeczeństwu.

Zadania Sił Zbrojnych RP obejmą:

- udział narodowych komponentów wojskowych (zgrupowań zadaniowych) w międzynarodowych operacjach reagowania kryzysowego, realizowanych w celu opanowania kryzysów oraz zapewnienia osłony przed ich skutkami,
- udział w międzynarodowych działaniach stabilizacyjnych, włączających militarne wsparcie wysiłków na rzecz tworzenia struktur państwowych opartych na zasadach demokracji, które przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa oraz do rozwoju wolnorynkowej gospodarki na obszarach stanowiących źródło zagrożeń dla bezpieczeństwa międzynarodowego,
- uczestnictwo w operacjach antyterrorystycznych,
- udział w międzynarodowych działaniach, mających na celu osłonę infrastruktury wydobywczej i dróg przesyłowych surowców energetycznych w celu zapewnienia płynności dostaw tych surowców,
- działania na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego kraju oraz wsparcie sił pozawojskowych w utrzymaniu porządku publicznego i praworządności,
- prowadzenie działań zbrojnych w celu obrony terytorium kraju, Unii Europejskiej lub obszaru euroatlantyckiego w razie bezpośredniej agresji, dotyczących wykorzystania całego lub części potencjału obronnego do odparcia agresji dzięki przygotowaniu i przeprowadzaniu operacji wysokiej intensywności.

SZ RP będą posiadały zdolność do prowadzenia wielu operacji wojskowych w każdych warunkach oraz do szczegółowego rozpoznania wskutek pozyskiwania danych o przeciwniku i środowisku operacyjnym. Usprawniony zostanie system podejmowania decyzji, dowodzenia, kierowania i kontroli na wszystkich szczeblach.

Siły Zbrojne zostaną zaopatrzone także w nieśmiercionośne systemy uzbrojenia bazujące na impulsie elektromagnetycznym, fali dźwiękowej lub energii kierowanej. Armia przyszłości wyposażona będzie w środki transportu o strategicznym zasięgu, dzięki temu jej działania cechować będzie mobilność, wysoka dynamika, manewrowość i elastyczność. Ważną rolę odegrają systemy ochrony przed skutkami oddziaływania broni masowego rażenia, systemy zabezpieczenia medycznego, systemy ochrony i obrony, w tym fizycznej i elektronicznej. Zmianom ulegnie także struktura organizacyjna Sił Zbrojnych RP. Ich liczebność będzie uzależniona od udziału sprzętu wojskowego i systemów uzbrojenia opartych na nowoczesnych technologiach. Nastąpi zmniejszenie liczby żołnierzy przy zwiększeniu możliwości bojowych w stosunku do współczesnych oddziałów. System dowodzenia przybierze spłaszczoną strukturę, co pozwoli na maksymalne skrócenie procesu decyzyjnego. Nastąpi wyraźne rozgraniczenie funkcji planistycznych, dowodzenia oraz wsparcia i zabezpieczenia.

W skład Sił Zbrojnych RP wejdą:

- wojska lądowe,
- siły powietrzne,
- marynarka wojenna,
- wojska specjalne,

- żandarmeria wojskowa,
- wojska informacyjne.

Wymienione rodzaje wojsk przejdą transformację w wyniku rozwoju technologicznego, zwiększenia zasobów kadrowych, szkolenia kadr, zmieniającej się sytuacji politycznej, gospodarczej i militarnej. SZ kultywować będą narodowe tradycje wojskowe, a personel armii stanie się jednym z kluczowych elementów jej potencjału.

Siły Zbrojne muszą dostosować się do warunków panujących na rynku pracy. Ich oferta powinna być na tyle atrakcyjna, by przyciągnąć jak najlepszych kandydatów. Przewiduje się, że strukturę SZ stworzą trzy korpusy osobowe: szeregowi, podoficerowie i oficerowie. Zwiększy się znacznie udział kobiet w kadrze wojskowej.

Nowoczesne Siły Zbrojne nie mogą istnieć bez szkolnictwa wojskowego, dobrze funkcjonującego systemu szkolenia przygotowującego wysoko wykwalifikowane kadry. Przyszły system szkolenia i kształcenia wojskowego opierać będzie się na dwóch filarach, czyli ośrodkach i centrach szkoleniowych poszczególnych rodzajów wojsk oraz na wyższej uczelni integrującej wszystkie funkcje pełnione obecnie przez szkoły oficerskie i akademie wojskowe.